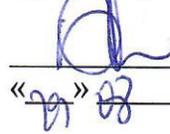

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра публічного управління, адміністрування та права**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

« 28 » 2025

Богдан КОРОБКО
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НАЦІОНАЛЬНА ТА ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Публічне управління та адміністрування

(назва освітньої програми)

Спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

(код і назва спеціальності)

**Полтава
2025 рік**

Робоча програма навчальної дисципліни «Національна та громадська безпека» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньо-професійної програми бакалавра «Публічне управління та адміністрування» 2023 року.

Розробник: Кульчій І.О., к.держ.упр, доцент, завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та права

Погоджено:

Гарант освітньої програми

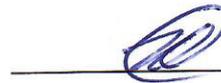

Аліна МИРОШНИЧЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та права

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та права

Інна КУЛЬЧІЙ

«28» серпня 2025 року

Схвалено навчально-методичною комісією навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова навчально-методичної комісії

Євгенія КАРПЕНКО

«29» серпня 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма здобуття освіти денна
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u>	Обов'язкова
Загальна кількість годин – 150		
Модулів – 1	Спеціальність <u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u>	Рік підготовки: 3-й
Змістових модулів – 2		Семестр 5-й
Індивідуальне завдання – курсова робота	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції 30 год.
		Практичні 30 год.
		Лабораторні -
		Самостійна робота 78 год.
		Індивідуальна робота: 30
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 60/90

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Національна та громадська безпека» полягає у формуванні у студентів цілісної системи знань, умінь та навичок про забезпечення захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства та держави від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей, визначених освітньою програмою, зокрема:

- ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

- ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

- ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- ЗК 13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

- СК 1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

- СК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

- СК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

- СК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є навчальні дисципліни, які мають бути вивчені здобувачами раніше, зокрема: Психологія, Адміністративне право та адміністративне судочинство.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Стратегічне та актикризове управління» студент має знати:

- РН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

- РН 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

- РН 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

- РН 7. Уміти організувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.

- РН 8. Розуміти та виконувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.
- РН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.
- РН 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	С	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 -	Д	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний	Середній ,

73			матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- 1) поточний контроль.
 - усне опитування;
 - виконання практичних робіт;
 - тестування;
- 2) модульний контроль:
 - тестування;
- 3) курсова робота
 - доповідь
 - презентація
- 4) підсумковий контроль:
 - екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Національна безпека України

Тема 1. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки

Поняття «безпека» і «небезпека». Безпека особи, суспільства, держави. Поняття національної безпеки держави, її предмет, суб'єкти і об'єкти. Принципи і правова основа національної безпеки. Засади внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Система управління національною безпекою України

Поняття, зміст і призначення системи забезпечення національної безпеки. Структура системи забезпечення національної безпеки. Повноваження Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Президента України, органів державної влади в сфері національної безпеки.

Практичне заняття № 2.

Тема 3. Право і національна безпека України

Система нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Аналіз закону України «Про національну безпеку України». Аналіз рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України».

Практичне заняття № 3.

Тема 4. Геополітична безпека та її стан на сучасному етапі

Поняття геополітики. Основні закони геополітики. Сучасні світові цивілізації як загроза геополітичній безпеці України. Завданнями МЗС України у сфері управління геополітичною безпекою.

Практичне заняття № 4.

Тема 5. Воєнна безпека України

Воєнна небезпека і воєнні загрози. Джерела і характерні ознаки. Чинники, що впливають на ступінь воєнної небезпеки і характер військових загроз для України. Існуючі та прогнозовані загрози воєнній безпеці України. Система забезпечення воєнної безпеки і умови її формування. Складові системи воєнної безпеки і їх повноваження. Аналіз стану системи воєнної безпеки. Основні напрями реформування Збройних сил України. Особливості реформування Збройних сил України. Проблеми реформування Збройних сил України.

Практичне заняття № 5.

Практичне заняття № 6.

Тема 6. Інформаційна та кібербезпека як складові національної безпеки

Сутність, складові, принципи інформаційної безпеки. Забезпечення інформаційної безпеки особи, держави та суспільства в Україні та світі. Сучасні загрози інформаційній безпеці держави. Організаційно-правові заходи захисту та протидії кібератакам, кіберзлочинам, веб-загрозам та іншим деструктивним чинникам в Інтернет-середовищі.

Практичне заняття № 7.

Тема 7. Економічна безпека як складова національної безпеки

Основні поняття, складові та принципи економічної безпеки. Предмет, методи, об'єкти і суб'єкти економічної безпеки держави. Національні економічні інтереси та загрози економічній безпеці держави. Оцінка стану економічної безпеки.

Практичне заняття № 8.

Тема 8. Соціальна безпека як складова національної безпеки

Соціальна безпека в Україні: міжнародні порівняння та послідовність змін. Характеристики та особливості прояву внутрішніх загроз соціальній безпеці. Соціальна безпека держави: проблеми і перспективи досягнення. Формування соціально-економічних умов протидії соціально-економічним небезпекам. Механізми реалізації соціальної безпеки.

Практичне заняття № 9.

Тема 9. Політична безпека як складова національної безпеки

Політико-правові засади забезпечення політичної безпеки України. Політична система України. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни. Політичні партії в Україні.

Практичне заняття № 10.

Тема 10. Екологічна безпека як складова національної безпеки

Понятійно-категоріальний апарат екологічної безпеки. Екологічні закони та головні принципи екологічної безпеки. Основні риси та критерії екологічної безпеки. Система екологічної безпеки. Національні інтереси України в екологічній сфері. Пріоритетні напрями забезпечення екологічної безпеки.

Практичне заняття № 11.

Практичне заняття № 12.

Змістовий модуль 2. Громадська безпека

Тема 11. «Громадська безпека» та «громадський порядок»: сутність та нормативне регулювання

Сутність та зміст понять. Науково-правове розуміння «громадської безпеки». Нормативно-правове регулювання «громадської безпеки». Основні законодавства в сфері «громадського порядку».

Практичне заняття № 13.

Тема 12. Зарубіжний досвід забезпечення громадської безпеки та громадського порядку.

Моделі забезпечення громадської безпеки у країнах ЄС, США та Канади. Концепція «community policing» у зарубіжних країнах. Підходи до управління ризиками та кризовими ситуаціями у сфері громадської безпеки в зарубіжних країнах. Цифровізація та smart-технології у системі громадської безпеки за кордоном. Імплементация зарубіжного досвіду в систему забезпечення громадської безпеки в Україні з урахуванням воєнного стану.

Практичне заняття № 14.

Тема 13. Права людини та стандарти демократичного контролю у сфері безпеки

Громадська безпека як складова національної стійкості. Права людини в контексті громадської безпеки. Муніципальна варта та громадські формування в контексті захисту громадян. Гендерний вимір громадської безпеки.

Практичне заняття № 15.

Тема 14. Державні інституції забезпечення громадської безпеки та громадського порядку в Україні

Суб'єкти забезпечення громадської безпеки та громадського порядку в Україні : структура та повноваження. Забезпечення національною поліцією України публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів. Основні етапи організації діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів.

Практичне заняття № 16.

Практичне заняття № 17.

Тема 15. Оцінювання ефективності політики у сфері громадської безпеки.

Державні програми у сфері громадської безпеки. Оцінювання готовності територіальних громад щодо захисту громадян в умовах війни. Аудит безпеки громади.

Практичне заняття № 18.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					с.р.
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Національна безпека України						
Тема 1. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Система управління національною безпекою України	8	2	2	-	-	4
Тема 3. Право і національна безпека України	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Геополітична безпека та її стан на сучасному етапі	8	2	2	-	-	4
Тема 5. Воєнна безпека України	8	2	2	-	-	4
Тема 6. Інформаційна та кібербезпека як складові національної безпеки	8	2	2	-	-	4
Тема 7. Економічна безпека як складова національної безпеки	8	2	2	-	-	4
Тема 8. Соціальна безпека як складова національної безпеки	8	2	2	-	-	4
Тема 9. Політична безпека як складова національної безпеки	8	2	2	-	-	4
Тема 10. Екологічна безпека як складова національної безпеки	8	2	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1	80	20	20			40
Змістовий модуль 2. Громадська безпека						
Тема 11. «Громадська безпека» та «громадський порядок»: сутність та нормативне регулювання	8	2	2	-	-	4

Тема 12. Зарубіжний досвід забезпечення громадської безпеки та громадського порядку	8	2	2	-	-	4
Тема 13. Права людини та стандарти демократичного контролю у сфері безпеки	8	2	2	-	-	4
Тема 14. Державні інституції забезпечення громадської безпеки та громадського порядку в Україні	8	2	2	-	-	4
Тема 15. Оцінювання ефективності політики у сфері громадської безпеки	8	2	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	40	10	10	-	-	20
Курсова робота	30	-	-	-	30	-
Усього годин	150	30	30	-	30	60

9. Перелік питань для семінарських занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки 1. Поняття національної безпеки держави, її предмет, суб'єкти і об'єкти. 2. Принципи і правова основа національної безпеки. 3. Засади внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки.	2
2	Тема 2. Система управління національною безпекою України 1. Поняття, зміст і призначення системи забезпечення національної безпеки. 2. Структура системи забезпечення національної безпеки. 3. Повноваження Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Президента України, органів державної влади в сфері національної безпеки.	2
3	Тема 3. Право і національна безпека України 1. Система нормативно-правового забезпечення національної безпеки. 2. Аналіз закону України «Про національну безпеку України». 3. Аналіз рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України».	2
4	Тема 4. Геополітична безпека та її стан на сучасному етапі 1. Поняття геополітики. 2. Основні закони геополітики. 3. Сучасні світові цивілізації як загроза геополітичній безпеці України. 4. Завданнями МЗС України у сфері управління геополітичною безпекою.	2
5	Тема 5. Воєнна безпека України 1. Воєнна небезпека і воєнні загрози. 2. Джерела і характерні ознаки. 3. Чинники, що впливають на ступінь воєнної небезпеки і характер військових загроз для України. 4. Існуючі та прогнозовані загрози воєнній безпеці України. 5. Система забезпечення воєнної безпеки і умови її формування. 6. Складові системи воєнної безпеки і їх повноваження. 7. Аналіз стану системи воєнної безпеки.	2
6	Тема 6. Інформаційна та кібербезпека як складові національної безпеки	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, складові, принципи інформаційної безпеки. 2. Забезпечення інформаційної безпеки особи, держави та суспільства в Україні та світі. 3. Сучасні загрози інформаційній безпеці держави. 4. Організаційно-правові заходи захисту та протидії кібератакам, кіберзлочинам, веб-загрозам та іншим деструктивним чинникам в Інтернет-середовищі. 	
7	<p>Тема 7. Економічна безпека як складова національної безпеки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні поняття, складові та принципи економічної безпеки. 2. Предмет, методи, об'єкти і суб'єкти економічної безпеки держави. 3. Національні економічні інтереси та загрози економічній безпеці держави. 4. Оцінка стану економічної безпеки. 	2
8	<p>Тема 8. Соціальна безпека як складова національної безпеки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристики та особливості прояву внутрішніх загроз соціальній безпеці. 2. Соціальна безпека держави: проблеми і перспективи досягнення. 3. Формування соціально-економічних умов протидії соціально-економічним небезпекам. 4. Механізми реалізації соціальної безпеки. 	2
9	<p>Тема 9. Політична безпека як складова національної безпеки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політико-правові засади забезпечення політичної безпеки України. 2. Політична система України. 3. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни. 4. Політичні партії в Україні. 	2
10	<p>Тема 10. Екологічна безпека як складова національної безпеки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система екологічної безпеки. 2. Національні інтереси України в екологічній сфері. 3. Пріоритетні напрями забезпечення екологічної безпеки.. 	2
11	<p>Тема 11. «Громадська безпека» та «громадський порядок»: сутність та нормативне регулювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та зміст понять. 2. Нормативно-правове регулювання «громадської безпеки». 3. Основи законодавства в сфері «громадського порядку». 	2
12	<p>Тема 12. Зарубіжний досвід забезпечення громадської безпеки та громадського порядку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі забезпечення громадської безпеки у країнах ЄС, США та Канади. 2. Підходи до управління ризиками та кризовими ситуаціями у сфері громадської безпеки в зарубіжних країнах. 3. Імплементация зарубіжного досвіду в систему забезпечення громадської безпеки в Україні з урахуванням воєнного стану. 	2
13	<p>Тема 13. Права людини та стандарти демократичного контролю у сфері безпеки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Права людини в контексті громадської безпеки. 2. Муніципальна варта та громадські формування в контексті захисту громадян. 3. Гендерний вимір громадської безпеки. 	2
14	<p>Тема 14. Державні інституції забезпечення громадської безпеки та громадського порядку в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення національною поліцією України публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів. 	2

	2. Основні етапи організації діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів.	
15	Тема 15. Оцінювання ефективності політики у сфері громадської безпеки. 1. Державні програми у сфері громадської безпеки. 2. Оцінювання готовності територіальних громад щодо захисту громадян в умовах війни. 3. Аудит безпеки громади.	2
	Усього	30

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені*	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни «Національна та громадська безпека» є формування у студентів здатності самостійно аналізувати сучасні аспекти національної та громадської безпеки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.
- підготовка та написання курсової роботи.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин для денної форми
Тема 1. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки		
1	Аналіз наукових визначень поняття «Національна безпека»	2
2	Загрози та виклики національній безпеці: категорії та поняття	2
Тема 2. Система управління національною безпекою України		
3	Функції та повноваження Ради національної безпеки та оборони	2
4	Функції та повноваження ДСНС.	2
Тема 3. Право і національна безпека України		
5	Аналіз закону України «Про правовий режим воєнного стану».	2
6	Злочини проти основ національній безпеці України.	2
Тема 4. Геополітична безпека та її стан на сучасному етапі		
7	Геополітичне середовище України.	2
8	Аналіз стратегічних цілей НАТО.	2
Тема 5. Воєнна безпека України		
9	Національна гвардія України: функції та повноваження	2
10	Оборонно-промислова політика в Україні: виклики та перспективи	2
Тема 6. Інформаційна та кібербезпека як складові національної безпеки		
11	Сутність та особливості інформаційної безпеки	2
12	Сутність та особливості кібербезпеки	2

Тема 7. Економічна безпека як складова національної безпеки		
13	Фінансова безпека.	2
14	Продовольча безпека	2
Тема 8. Соціальна безпека як складова національної безпеки		
15	Демографічна безпека.	2
16	Загрози соціальній безпеці України.	2
Тема 9. Політична безпека як складова національної безпеки		
17	Політична стабільність у воєнний період.	2
18	Боротьба з колабораціонізмом у умовах війни.	2
Тема 10. Екологічна безпека як складова національної безпеки		
19	Радіаційна безпека.	2
20	Екоцид як ключова загроза національній безпеці.	2
Тема 11. «Громадська безпека» та «громадський порядок»: сутність та нормативне регулювання		
21	Комендантська година в контексті безпеки громадян	2
22	Повноваження поліції в умовах правового режиму воєнного стану.	2
Тема 12. Зарубіжний досвід забезпечення громадської безпеки та громадського порядку.		
23	Досвід Ізраїлю в умовах постійних загроз.	2
24	Японська система громадського порядку	2
Тема 13. Права людини та стандарти демократичного контролю у сфері безпеки		
25	Права людини та діяльність правоохоронних органів	2
26	Обмеження прав людини в умовах воєнного стану	2
Тема 14. Державні інституції забезпечення громадської безпеки та громадського порядку в Україні		
27	Державна прикордонна служба: функції та повноваження.	2
28	Служба безпеки України.	2
Тема 15. Оцінювання ефективності політики у сфері громадської безпеки.		
29	Методи та інструменти оцінювання ефективності політики в сфері громадської безпеки.	2
30	Цивільний захист в контексті громадської безпеки.	2
	Разом	60

13. Індивідуальні завдання

Курсова робота – 30 год.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Національна та громадська безпека» для здобувачів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024. 22 с. розміщені на відповідному дистанційному курсі.

Теми курсових робіт з дисципліни

Предметом дослідження курсових робіт з дисципліни «Національна та громадська безпека» можуть бути:

1. Демографічна безпека як складова національної безпеки.
2. Соціальна безпека: шляхи забезпечення.
3. Релігійна безпека як складова національної безпеки.
4. Біологічна безпека як важлива складова національної безпеки.
5. Хімічна та радіаційна безпека.
6. Основні складові громадської безпеки на місцевому рівні.
7. Безпека дорожнього руху та шляхи її покращення.

8. Пожежна безпека: управлінський аспект
9. Поведінка в натовпі: управлінський аспект
10. Національна гвардія як важливий орган забезпечення громадського порядку.
11. Актуальні міграційні загрози і заходи протидії з боку Державної міграційної служби.
12. Пріоритети діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
13. Забезпечення громадської безпеки та громадського порядку в окремих країнах ЄС.
14. Особливості забезпечення публічної безпеки та порядку в країнах Південної Америки, Австралії, Африки.
15. Екологічна безпека як важлива складова національної безпеки.
16. Пріоритети державної політики щодо забезпечення продовольчої безпеки в Україні.
17. Енергетична безпека як складова економічної безпеки.
18. Фінансова безпека як складова економічної безпеки.
19. Пріоритети та завдання реалізації державної політики у воєнній сфері.
20. Цілі, пріоритети та завдання реалізації державної політики у сфері оборони.
21. ЗСУ як гарант воєнної безпеки країни.
22. Кібербезпека як складова національної безпеки.
23. Пріоритети державної політики щодо забезпечення інфобезпеки в Україні.

14. Методи навчання

При викладанні освітнього компонента «Національна та громадська безпека» застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання, які органічно поєднуються із сучасними інтерактивними та цифровими технологіями. Це забезпечує не лише глибоке засвоєння теоретичних засад стратегічного й антикризового управління, а й формування практичних компетентностей та soft skills, необхідних фахівцям, які працюватимуть в умовах кризи, воєнного стану та повоєнної відбудови.

Для ефективності освітнього процесу використовуються мультимедійні засоби (проектор, інтерактивна дошка, комп'ютери, веб-камери, мікрофони), спеціалізоване програмне забезпечення, платформа Zoom, Moodle для організації тестування, розміщення матеріалів і зворотного зв'язку.

Словесні методи реалізуються під час лекцій через структуровану розповідь із реальними кейсами, пояснення складних концепцій, евристичні бесіди та модеровані дискусії, що дозволяють студентам обговорювати актуальні виклики національної та громадської безпеки.

Практичні методи спрямовані на формування професійних навичок: аналіз кейсів. Студенти працюють із стратегіями в сфері національної та громадської безпеки.

Розвиток soft skills відбувається через командну роботу в малих групах, ділові ігри з прийняття рішень. Кейс-методи базуються на реальних прикладах.

Поєднання традиційних і сучасних інтерактивних методів дозволяє сформувати у здобувачів не лише ґрунтовні знання з теорії, а й практичну готовність працювати в умовах невизначеності, критично мислити, швидко приймати обґрунтовані рішення та ефективно взаємодіяти із різними суб'єктами в сфері національної та громадської безпеки.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєнням студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань здобувачів під час практичних занять, оцінювання виконання самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Модульний контроль реалізується шляхом

узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

для екзамену:

Схема нарахування балів* з навчальної дисципліни «Національна та громадська безпека»

за видами робіт для здобувачів денної форми здобуття освіти

Види робіт/контролю	Перелік тем																	
	Тема 1.	Тема 2	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5	Тема 6.	Тема 7.	Тема 8:	Тема 9.	Тема 10.	Тема 11.	Тема 12.	Тема 13.	Тема 14.	Тема 15.			
	Практичне заняття																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Усне опитування	1			1		1			1		1			1			1	
Виконання практичних завдань	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Тестування		1		1			1			1		1			1			
Виконання завдань самостійної роботи	1	1	1	1		1	1	1	1	1		1	1	1	1		1	1
Модульний контроль												2						2
Всього за темами	3	3	2	4	4	3	4	3	3	5	2	3	3	4	3	4	3	3
Екзамен	50																	
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100																	
Курсова робота	100																	

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами усного опитування:

Бали	Критерії оцінювання
1	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
0,5	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань:

Бали	Критерії оцінювання
1	Завдання практичної роботи виконано в повному обсязі, оформлено належним чином, у висновках відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	Завдання виконано не повністю або з несуттєвими помилками, висновки оформлені, але лише частково розкривають практичне завдання.
0	Практична робота не виконана або виконана з суттєвими помилками, висновки відсутні чи не мають практичного значення.

Оцінювання тестування денної форм здобуття освіти:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,1 \times 10 = 1$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи:

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання модульного контролю (тестування):

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,2 \times 10 = 2,0$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання екзамену

Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. 2 Теоретичних питання (кожне питання макс. 10 балів)	8-10	Питання розкрито повністю та правильно, відповідь чітка, логічно послідовна, висновки самостійні з наведенням прикладів, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання.
	4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання
	0-3	Питання розкрито з суттєвими помилками, порушена логічність викладу матеріалу, відсутні висновки, неправильно використані наукові терміни, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
2. Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала і критерії оцінювання результатів виконання та захисту курсової роботи

Виконання		Захист
змістової частини	оформлення	
0-50	0-10	0-40

Примітка: * форма таблиці може змінюватися в залежності від спеціальності

Захист курсової роботи є **обов'язковим**.

За умови відсутності хоча б однієї частини чи інших складових елементів, передбачених методичними рекомендаціями, курсова робота **до захисту не допускається**.

Критерії оцінювання знань студентів за результатами підготовки та захисту курсової роботи

Змістова частина	
36-50	Робота повністю відповідає вимогам Методичних рекомендацій. Актуальність теми чітко обґрунтована, мета та завдання сформульовані коректно й логічно пов'язані з розділами. Об'єкт і предмет дослідження визначені точно. Проведено глибокий теоретичний аналіз з опорою на сучасні вітчизняні та закордонні джерела (не менше 25–30 позицій, з яких щонайменше 5–7 англомовних видань 2021–2025 рр.). Практичний розділ містить ґрунтовний аналіз емпіричних даних, статистики, нормативних актів, порівнянь з міжнародним досвідом. Висновки та пропозиції конкретні, обґрунтовані, чітко корелюють із поставленими завданнями, мають практичну цінність для вдосконалення публічного управління в Україні.
21-35	Робота відповідає вимогам Методичних рекомендацій. Актуальність, мета, завдання, об'єкт і предмет визначені правильно. Теоретичний аналіз ґрунтовний, використано переважно сучасні джерела (не менше 20, з них 3–5 закордонних). Практичний розділ містить аналіз стану проблеми, але окремі аспекти розкриті недостатньо глибоко. Висновки та рекомендації обґрунтовані, але окремі пропозиції могли б бути більш конкретними чи переконливими.
6-20	Робота в цілому відповідає вимогам. Актуальність теми обґрунтована, мета й завдання сформульовані, але можуть містити неточності. Теоретичний аналіз виконаний на середньому рівні, переважно на основі вітчизняних джерел, закордонних – недостатньо. Практична частина містить аналіз, проте він поверхневий або неповний. Висновки правильні, але не завжди чітко пов'язані з поставленими завданнями, рекомендації частково непереконливі.
0-5	Робота не відповідає вимогам Методичних рекомендацій до виконання курсових робіт. Тема розкрита частково або не розкрита. Актуальність не обґрунтована або аргументація формальна. Мета, завдання, об'єкт і предмет сформульовані нечітко чи помилково. Теоретичний аналіз поверхневий, використано переважно застарілі або недостатню кількість джерел. Практична частина відсутня чи не відповідає темі. Висновки та пропозиції некоректні, не пов'язані з дослідженням або відсутні.
Оформлення	
9-10	Повна відповідність вимогам Методичних рекомендацій: правильна структура, обсяг розділів, оформлення титульного аркуша, змісту, списку літератури (ДСТУ 8302:2015), посилань у тексті, таблиць, рисунків, додатків. Текст чіткий, стислий, без стилістичних і граматичних помилок. Ілюстративний матеріал виконаний професійно, має високу наочність.

6-8	Загальне оформлення відповідає вимогам, але є окремі незначні відхилення (невеликі стилістичні чи технічні помилки, неточності в оформленні посилань або ілюстрацій). Ілюстративний матеріал присутній і розкриває зміст, але може бути недостатньо наочним.
3-5	Матеріал структурований, в цілому відповідає вимогам Методичних рекомендацій до виконання курсових робіт в частині оформлення, однак викладений не стисло, не чітко, текст містить граматичні та/або стилістичні помилки. Ілюстративний матеріал присутній, але недостатньо якісний чи неповний.
0-2	Структура та оформлення роботи в цілому не відповідають вимогам Методичних рекомендацій до виконання курсових робіт. Матеріал викладено нечітко, не стисло, текст містить значну кількість граматичних та/або стилістичних помилок. Ілюстративний матеріал не сприяє розкриттю та доповненню змісту роботи.
Захист	
31-40	Здобувач під час захисту демонструє вміння застосовувати глибокі теоретичні знання для практичного вирішення актуальних питань; вільно формулює основні положення роботи та дає правильні, змістовні, розгорнуті, логічно побудовані відповіді на питання; вільно, на високому рівні обґрунтовує рішення поставлених у роботі завдань; повністю та глибоко володіє матеріалом. Відповіді можуть містити незначні неточності, які здобувач зумів повністю виправити після того, як на них було акцентовано увагу з боку членів комісії. Високий рівень якості доповіді: доповідь логічна, послідовна, змістовна (5–7 хв.). Захист супроводжується необхідними наочними матеріалами, які розкривають сутність роботи, здобувач вміло оперує ними.
21-30	Здобувач під час захисту в цілому демонструє вміння застосовувати теоретичні знання для практичного вирішення актуальних питань; вільно формулює основні положення роботи, володіє матеріалом та обґрунтовує рішення поставлених у роботі завдань на середньому рівні. Відповіді на питання повні, логічні, але містять незначні неточності, які здобувач не зумів повністю виправити після того, як на них було акцентовано увагу з боку членів комісії. Рівень якості доповіді середній: доповідь логічна, послідовна, змістовна, з незначними неточностями. Захист супроводжується необхідними наочними матеріалами, які в цілому розкривають сутність роботи, здобувач оперує ними на середньому рівні.
11-20	Здобувач під час захисту володіє змістом роботи та обґрунтовує запропоновані рішення поставлених у роботі завдань на достатньому рівні, доповідь прочитана за текстом. Відповіді на запитання нечіткі, неповні, порушена логічність їх викладення, містять помилки та неточності, які здобувач не зумів виправити після того, як на них було акцентовано увагу з боку членів комісії. Рівень якості доповіді достатній: доповідь в цілому логічна, послідовна, однак не повною мірою розкриває зміст роботи, містить неточності та/або помилки. Захист супроводжується необхідними наочними матеріалами, які недостатньо повно розкривають сутність роботи, здобувач оперує ними невпевнено, але на достатньому рівні.
0-10	Здобувач під час захисту не володіє або частково, на низькому рівні володіє змістом роботи, не демонструє здатність обґрунтувати рішення поставлених у роботі завдань; доповідь прочитана за текстом, викладена нечітко та невпевнено. Відповіді на запитання відсутні, фрагментарні або із суттєвими помилками, які здобувач не зумів виправити після того, як на них було акцентовано увагу з боку членів комісії. Рівень якості доповіді низький: у доповіді порушена логічна послідовність викладення основних положень дослідження, не розкривається зміст роботи, доповідь містить суттєві помилки.

	Захист супроводжується наочними матеріалами, які не розкривають зміст роботи, здобувач ними не оперує, або необхідні наочні матеріали відсутні.
--	---

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 50 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді на практичних заняттях, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних практичних занять та самостійної роботи) – до 50 балів);

Присутність на лекціях та на практичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії. Допуск до екзамену при наявності рейтингової оцінки не менше 25 балів.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Кульчій І.О. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Національна та громадська безпека» для студентів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024. 22 с.

2. Кульчій І.О. Методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Національна та громадська безпека» для студентів за спеціальністю

281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024. 19 с.

3. Кульчій І.О. Курс лекцій з дисципліни «Національна та громадська безпека» для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. 125 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзюбаня. Харків : Право, 2021. 776 с.
2. Національна безпека України в умовах воєнного стану: загальна характеристика концепції; міжнародний аспект; нормативне регулювання; судова практика / укл.: Р. В. Алієв, О. А. Джус, І. М. Копотун, І. М. Коропатнік, М. А. Микитюк, О. О. Павлюк, В. П. Петков, С. В. Петков, Р. М. Скриньковський, Б. М. Шамрай, А. В. Юрков. Київ : ВД «Професіонал», 2024. 480 с.
3. Основи громадянського суспільства та політичних знань : навчальний посібник / за заг. ред. В. І. Бортнікова. 2-ге вид., випр. та доп. Суми : Університетська книга, 2023. 646 с.
4. Національна безпека України : навчальний посібник / С. М. Дерев'янку, Ю. В. Кобець, Т. Б. Мадрига та ін. ; за заг. ред. В. В. Марчука. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. 372 с.
5. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол.: В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянюк та ін. ; за заг. ред. Г. П. Ситника. 2016. 784 с.
6. Ліпкан В. Національна безпека України : навч. посіб. Київ : КНТ, 2009. 576 с.
7. Правове регулювання національної безпеки: навчальний посібник / О. Г. Боднарчук, О. І. Боднарчук, М. В. Глух, А. В. Гарбінська-Руденко; Державний податковий університет. Ірпінь, 2024. 202 с.
8. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія. Київ : НІСД, 2022. 456 с.
9. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення: монографія / М. Ф. Криштанович, Я. Я. Пушак, М. І. Флейчук, В. І. Франчук. Львів : Сполом, 2020. 418 с.

Допоміжна

1. Про національну безпеку України: Закон України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T182469>
2. Козакова Л. О. Національна безпека держави: понятійно-категоріальний апарат. Регіональні студії. 2021. Вип. 24. С. 128-132.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ президента України від 14 вересня 2020 р. № 392. URL: <https://www.president.gov.ua>
4. Кравчук О. Ю. Політична безпека Української держави як чинник демократичного розвитку суспільства : монографія. Миколаїв, 2021. 198 с.
5. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни: експертно-аналітична доповідь / за заг. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2024. 71 с.
6. Пархоменко–Куцевіл О. Теоретичні засади формування та розвитку воєнної безпеки України. Літопис Волині. 2023. № 28. С. 367-371.
7. Основи соціальної безпеки : навч. посіб. / уклад. Л. В. Кравченко ; Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2022. 127 с.
8. Тімоті Ендрюс Сейл. Міцний альянс: Історія НАТО й глобального післявоєнного порядку / пер. з англ. М. Хандога. Харків : Фабула, 2023. 368 с.
9. Kotoulas I. E., Puzstai W. Geopolitics of the war in Ukraine. Foreign Affairs Institute, 2022. 77 p.
10. United Nations Charter. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter>

11. Buzan B. *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge University Press, 2003. 564 p.
12. Polishchuk, V., Yurakh, V., Kravchenko, O., Warawa, W., Kulchii, I. LEGAL REGULATION OF CYBERSECURITY AND PRIVACY ON THE INTERNET AS SDG's. *Journal of Lifestyle and SDG'S Review*, 2024, 4(1) URL: <https://ojs.sdgreview.org/LifestyleJournal/article/view/1666>
13. Лахижа, М., Кульчій, І. Вузлові напрями публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки України: питання класифікації. *Економіка і регіон (Economics and Region)*, 2025. (2(97)), 6-12.
14. Кульчій І.О, Гришко В.В., Задорожний В.П. Перспективи імплементації європейського досвіду у процесі реалізації менеджмент-орієнтованого публічного управління на рівні розвитку // *Державне управління: удосконалення та розвиток* №11. 2021 р. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2372>
15. Кульчій І.О., Лучко Ю.І., Іваненко Р.О. Роль блокчейн технологій у забезпеченні кібербезпеки // *Наука і техніка сьогодні*. Серія «Право» №6 (34) 2024 с.98-970 <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/12723>
16. Кульчій І.О., Таран Д.П., Бойко В.В. Децентралізація влади в Україні: досягнення, проблеми та перспективи. *Наукові перспективи*. № 6 (48). 2024 <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/12792>
17. Кульчій І., Черненко О. Соціальні та трудові права ветеранів війни // *Право та інновації*. 2024. №. 3(47). С. 130-136. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1201>

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=5981>
2. <http://www.president.gov.ua> – Офіційне представництво Президента України.
3. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал органів виконавчої влади України.